ЗМІСТ

Словник військових термінів та скорочень (абревіатур)

Подивитись анотацію та купити на **jurkniga.ua**

Анотація

Словник військових термінів та скорочень (абревіатур) підготовлено з метою поступового впровадження в діяльність Збройних Сил України воєнної термінології держав — членів НАТО.

Словник розроблено для застосування на стратегічному рівні (Міністерство оборони України, Збройних Сил України та Державна спеціальна служба транспорту України).

У підготовці Словника взяли участь наукові та науково-педагогічні працівники Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України та Національного університету оборони України імені Івана Черняховського. Словник складається з двох частин.

Перша частина містить основні терміни та визначення у галузі національного воєнного мистецтва, що є аналогічними термінам з Доктрини збройних сил Сполучених Штатів Америки (JP 1), та терміни, які не застосовуються у JP 1.

Друга частина Словника складається з термінів та глосарію JP 1, перекладеними українською мовою.

Така структура Словника дозволяє правильно розуміти та співставляти воєнну термінологію Збройних Сил України та держав — членів НАТО.

ВОЄННО-НАУКОВЕ УПРАВЛІННЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО
ШТАБУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:
обмежень для розповсюдження немає

СЛОВНИК ВІЙСЬКОВИХ ТЕРМІНІВ ТА СКОРОЧЕНЬ (АБРЕВІАТУР)

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2023

УДК 623.1/.7(477+327.7НАТО)
С 48

Словник військових термінів та скорочень (абревіатур). — Київ: «Центр
С 48 учбової літератури», 2023. — 50 с.

ISBN 978-611-01-2847-6

Словник військових термінів та скорочень (абревіатур) підготовлено з метою поступового впровадження в діяльність Збройних Сил України воєнної термінології держав — членів НАТО.

Словник розроблено для застосування на стратегічному рівні (Міністерство оборони України, Збройних Сил України та Державна спеціальна служба транспорту України).

У підготовці Словника взяли участь наукові та науково-педагогічні працівники Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України та Національного університету оборони України імені Івана Черняховського.

Словник складається з двох частин.

Перша частина містить основні терміни та визначення у галузі національного воєнного мистецтва, що є аналогічними термінам з Доктрини збройних сил Сполучених Штатів Америки (JP 1), та терміни, які не застосовуються у JP 1.

Друга частина Словника складається з термінів та глосарію JP 1, перекладеними українською мовою.

Така структура Словника дозволяє правильно розуміти та співставляти воєнну термінологію Збройних Сил України та держав — членів НАТО.

ISBN 978-611-01-2847-6
© «Центр учбової літератури», 2023.

ЗМІСТ

	ВСТУП	4
	ПОСИЛАННЯ НА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ТА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ	5
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	8
1	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	9
2	ПЕРЕКЛАД ТЕРМІНІВ ТА ВИЗНАЧЕНЬ ДОКТРИНИ ЗБРОЙНИХ СИЛ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ (JP 1)	34
2.1	Основні визначення	34
2.2	Глосарій	41
Додатки:		
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	50

ВСТУП

Визначивши точно значення слів, ви позбавите людство від половини помилок
ДЕКАРТ

Природну мову люди вживають для спілкування та збереження й передавання знань. Термінологія займає особливе місце в збереженні та передаванні знань, оскільки саме на неї припадає основне інформаційне навантаження.

Сукупність термінів (слів або сполучень) давно використовують для передавання та поширення знань, оскільки вона містить найточнішу та концентровану інформацію з певної галузі.

З початком російської збройної агресії проти України Збройні Сили України встали на захист її суверенітету та територіальної цілісності. У ході антитерористичної операції, і в подальшому в операції Об'єднаних сил, продовжують гідно відстоювати незалежність нашої держави.

Міжнародна спільнота та безпосередньо держави – члени НАТО всебічно підтримують Україну у її прагненні дати належну відсіч агресору та активно надають консультативну допомогу щодо трансформації системи керівництва силами оборони та військового управління у Збройних Силах України.

Разом з тим, у процесі взаємодії зі збройними силами Альянсу виникла необхідність поступового впровадження в діяльність Збройних Сил України воєнної термінології держав – членів НАТО.

Цей Словник наблизить до правильного розуміння плануючих та бойових (розпорядчих) документів об'єднаних збройних сил НАТО, а також забезпечить сумісність військових формувань Збройних Сил України під час проведення операцій під егідою НАТО.

ПОСИЛАННЯ НА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ТА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

Позначка військової публікації	Повне найменування військової публікації
1	2
	Закон України “Про оборону України”
	Закон України “Про Збройні Сили України”
	Закон України “Про національну безпеку України”
	Закон України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”
	Закон України “Про Єдиний державний реєстр військовозобов’язаних”
	Закон України “Про державну таємницю”
	Закон України “Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах”
	Закон України “Про технічний та криптографічний захист інформації”
	Закон України “Про основні засади забезпечення кібербезпеки України”
	Закон України “Про інформацію”
	Закон України “Про Державну службу спеціального зв’язку та захисту інформації України”
	Порядок логістичного забезпечення сил оборони під час виконання завдань з оборони держави, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1208
	Наказ Міністерства оборони України від 26.06.2017 № 342 “Про затвердження Концепції військової кадрової політики у Збройних Силах України на період до 2020 року”
	Наказ Міністерства оборони України від 24.02.2020 № 56 “Про питання військової стандартизації”
	Наказ Міністерства оборони України від 27.07.2016 № 385 “Про затвердження Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України” (зі змінами)
	Доктрина застосування сил оборони держави, затверджена наказом Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України від 17.08.2018 № 20 дск-оп
	Тимчасова доктрина застосування сил оборони держави, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 31.03.2020 № 124/ДСК
	Тимчасова доктрина застосування Військово-Морських Сил Збройних Сил України, затверджена наказом командувача Військово-Морських Сил Збройних Сил України від 08.04.2019 № 80/дск

1	2
	Тимчасова настанова з логістичного забезпечення Збройних Сил України, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 01.07.2019 № 236**
	Звід відомостей, що становлять державну таємницю, затверджених наказом СБУ від 12.08.2005 № 440
	Інструкція з підготовки та проведення мобілізаційного розгортання Збройних Сил України, затверджена спільним наказом Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України від 15.12.2017 № 19
	Військовий стандарт ВСТ 01.004.007-2017 (1) "Воєнна політика, безпека та стратегічне планування. Система стратегічних комунікацій держави у воєнній сфері. Терміни та визначення"
	Рекомендації з порядку організації проведення оцінювання спроможностей у ЗС України
ВКДП 1-00(03).01	Тимчасовий порядок оформлення військових публікацій у Збройних Силах України, затверджений наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 26.12.2018 № 460
ВКП 7-00(01).01	Доктрина підготовки сил оборони держави, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 21.01.2020 № 18
ВКП 7-00(03).01	Доктрина з організації підготовки у Збройних Силах України, затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України від 03.07.2020 № 1929/НВГШ
ВД 7-05(03).01	Доктрина розвитку військових публікацій Збройних Сил України, затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України від 03.06.2020 № 13238/С
ВКДП 7-00.01	Тимчасова настанова з оперативної підготовки у Збройних Силах України, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 26.06.2018 № 236
ВКП 6-00(01).01	Доктрина "Зв'язок та інформаційні системи", затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України від 02.07.2020 № 15841/С
ВКДП 7-00.01	Методичні рекомендації з планування підготовки у Збройних Силах України, затверджені начальником Головного управління підготовки Збройних Сил України від 21.11.2018
ВД 2.01.1.021	Доктрина "Об'єднана підтримка персоналу", затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України від 02.07.2020 № 15846/С
ВКП 3-39(01).01	Доктрина зі скритого управління військами (силами)

1	2
СП 2-00(01).01	Доктрина “Об’єднана розвідка”, затверджена наказом Головнокомандувачем Збройних Сил України від 03.07.2020 № 75дск
ВКП 9-00(01).01	Доктрина “Цивільно-військове співробітництво”, затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України від 02.07.2020 № 15860/С
AAP-31 (Edition 3), IDT	Військовий стандарт ВСТ 01.112.004 – 2017 (01) “Військовий зв’язок та інформаційні системи. Словник НАТО з систем зв’язку та інформаційних систем”
AR 870-5	Military History: Responsibilities, Policies, and Procedures (Військова історія: обов’язки, політика та процедури)
AAP-06	NATO glossary of terms and definitions (Глосарій термінів та визначень НАТО)
AAP-15	NATO glossary of abbreviations used in NATO documents and publications (Глосарій абревіатур, що використовуються в документах та публікаціях НАТО)
ADP 1-02	Terms and military symbols (Терміни та військові позначення)
AJP-2.0	Allied joint doctrine for intelligence, counterintelligence and security (Об’єднана доктрина розвідки, контррозвідки та безпеки)
AJP-06	Allied Joint Doctrine for Communication and Information Systems (Об’єднана доктрина зв’язку та інформаційних систем)
AJP 3.1	Allied Joint maritime operation (Об’єднана морська операція)
AJP 3.19	Allied joint doctrine for civil-military cooperation (Об’єднана доктрина цивільно-військового співробітництва)
CJCSI 3500.01H	Joint training policy for the Armed Forces of the United States (Об’єднана підготовка ЗС США)
FM 3-27	Army global ballistic missile defense operations (Компонент Сухопутних військ в глобальній протиракетній обороні США)
FM 3-57	Civil affairs operations (Цивільно-військові операції)
JP 1	Doctrine for the Armed Forces of the United States (Доктрина ЗС США)
JP 1-02	Dictionary of Military and Associated Terms (Словник військових термінів)
JP 2-0	Joint intelligence (Об’єднана розвідка)
JP 3-0	Joint Operations (Об’єднані операції)
JP 3-12	Cyberspace operations (Кібернетичні операції)

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочуються
1	2
ВВНЗ	Вищі військові навчальні заклади
ВМС	Військово-Морські Сили
ВНП ЗВО	Військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти
ВОС	Військово-облікова спеціальність
ГШ	Генеральний штаб
ДРС	Диверсійно-розвідувальні сили
ЗС США	Збройні Сили Сполучених Штатів Америки
ЗС України	Збройні Сили України
МО України	Міністерство оборони України
МП	Морська піхота
МтЗ	Матеріально-технічні засоби
НГУ	Національна гвардія України
НГШ	Начальник Генерального штабу
НЗФ	Незаконні збройні формування
ОВТ	Озброєння та військова техніка
ОВУ	Органи військового управління
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ПС	Повітряні Сили
СВ	Сухопутні війська
ССпО	Сили спеціальних операцій
США	Сполучені Штати Америки
ЦОВВ	Центральні органи виконавчої влади
ADP (ВКП)	Army Doctrine Publication (Військова керівна публікація)
ADRP (ВКДП)	Army Doctrine References Publication (Військова керівна деталізована публікація)
ATP (ТКП)	Army Techniques Publication (Тактична публікація)
ATTP TR AR HANDBOOK (ВП)	Army Tactics, Techniques, and Procedures Tradoc Regulation Army Regulation (Військова навчально-методична публікація)
NATO (НАТО)	North Atlantic Treaty Organization (Організація Північноатлантичного договору)
STANAG	Угода НАТО зі стандартизації
JP (СП)	Joint Publication (Спільна (міжвидова, міжвідомча) публікація)
FM (БП)	Field Manual (Бойова публікація)

1. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Адміністративне керівництво ЗС України – діяльність, спрямована на всебічне забезпечення життєдіяльності ЗС України, їх функціонування та розвитку в межах виконання основних завдань державної політики у сфері оборони.

Аналіз проведених дій (англ. – after action review, FM 25-101) – вид внутрішньо-комунікаційної роботи посадових осіб органів військового управління, командирів (начальників), призначений для організації професійного спілкування і обговорення події (завдання, ситуації), що впливає на досягнення результатів і дотримання вимог та дозволяє особовому складу самостійно визначити особистий рівень підготовки та шляхи її удосконалення.

Анексія:

примусове приєднання (захоплення, відторгнення) державою території, що належить іншій державі;

насильне утримання частини населення в межах іншої держави;

протиправне поширення суверенітету однієї держави на територію, яка знаходиться у загальному користуванні міжнародного співтовариства (космос, відкрите море, Антарктика).

База мобілізаційного розгортання – рухоме та нерухоме майно, матеріально-технічні засоби, які використовуються для проведення заходів щодо оповіщення, збору, відправки і прийому мобілізаційних ресурсів.

Безпека економічна – стан економіки, що забезпечує достатній рівень соціального, політичного й оборонного існування і прогресивного розвитку країни, невразливість і незалежність її економічних інтересів щодо можливих зовнішніх і внутрішніх загроз і впливів.

Безпека застосування військ (сил) – комплекс взаємопов'язаних організаційних, технічних заходів та практичних дій штабів, військ (сил, органів) з метою забезпечення раптовості їх дій та підвищення рівня живучості.

Бойова підготовка (англ. – operational training, AAP-06) – цілеспрямований та організований процес навчання військовослужбовців військових частин і підрозділів, а також злагодження органів управління (штабів) тактичного рівня, військових частин (підрозділів) з метою досягнення їх готовності до виконання завдань за призначенням як у мирний час, так і в особливий період.

Бойовий склад – сукупність органів управління з'єднань, військових частин та підрозділів ЗС України, які існують в мирний час, формуються заново (переформовуються) в особливий період та можуть бути включені до угруповань військ (сил), призначених для проведення операцій (бойових дій).

Взаємодія з громадськістю – один з напрямків зв'язків з громадськістю щодо налагодження конструктивних відносин з громадським сектором, бізнесом, науковим та експертним середовищами з метою формування позитивної громадської думки і забезпечення сприятливих умов для виконання ЗС України покладених на них завдань та функцій.

Взаємосумісність (англ. – interoperability, AAP-06/AJP-06) – здатність діяти спільно, ефективно і продуктивно для досягнення тактичних, оперативних і стратегічних спільних цілей.

Вимоги до спроможностей – перелік основних властивостей, які розкривають (деталізують) сутність спроможностей.

Військова частина – організаційно самостійна бойова (управлінська, забезпечуюча) і адміністративно-господарська одиниця у ЗС України, що створюється відповідними спільними наказами або директивами Міністра оборони України та Головнокомандувача ЗС України в установленому порядку та утримується на окремому штаті (штатному розписі).

Військовий стандарт – стандарт, прийнятий органом військової стандартизації, що встановлює для загального і неодноразового використання правила та настанови щодо діяльності у сфері оборони і спрямований на досягнення оптимального ступеня упорядкування у зазначеній сфері.

Військово-політичне керівництво ЗС України – діяльність, спрямована на забезпечення реалізації політики держави у ЗС України, політичних та стратегічних цілей у сфері оборони, принципів і напрямів розвитку ЗС України.

Внутрішньо-комунікаційна робота (англ. – internal communications, MC 0457/2) – це комунікаційний процес проведення ідеологічної, інформаційно-роз'яснювальної, національно-історичної, військово-соціальної роботи з особовим складом військ (сил); координації душпастирської опіки військовослужбовців; поширення здорового способу життя; організація заходів щодо захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу противника; систематичного аналізу проведених дій; забезпечення командирів військових частин (підрозділів) та їх заступників з морально-психологічного забезпечення прикладними методичними матеріалами, необхідними для інформаційної роботи з особовим складом в умовах підготовки і ведення операцій (бойових дій); забезпечення військ (сил) матеріалами періодичного друку.

Воєнна безпека – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від воєнних загроз.

Воєнна доктрина України – система поглядів на причини виникнення, сутність і характер сучасних воєнних конфліктів, принципи і шляхи запобігання їх виникненню, підготовку держави до можливого воєнного конфлікту, а також на застосування воєнної сили для захисту державного суверенітету, територіальної цілісності, інших життєво важливих національних інтересів.

Воєнна загроза – наміри або дії однієї із сторін воєнно-політичних відносин, які свідчать про готовність до застосування воєнної сили проти іншої сторони з метою досягнення власних цілей.

Воєнна політика України – діяльність суб'єктів забезпечення національної безпеки держави, пов'язана із запобіганням воєнним конфліктам, організацією та здійсненням військового будівництва і підготовкою ЗС України та інших складових сил оборони до збройного захисту національних інтересів.

Воєнна розвідка (англ. – reconnaissance, AJP-2.0) – комплекс заходів і дій з добування, обробки та доведення розвідувальної інформації, які здійснюються розвідувальним органом МО України, органами військового управління всіх рівнів, військовими частинами і підрозділами ЗС України у мирний час та особливий період в інтересах національної безпеки і оборони держави та виконання завдань в операціях.

Воєнна стратегія – складова частина військового мистецтва, його вища область, що охоплює теорію і практику підготовки країни і збройних сил до війни, планування і ведення стратегічних операцій і війни загалом.

Воєнно-історична робота у ЗС України (military history, AR 870-5) – цілеспрямована та скоординована організаційна, наукова, освітня і творча діяльність, спрямована на проведення наукових досліджень із актуальних проблем воєнної історії та впровадження їх результатів у практику будівництва, підготовки та застосування ЗС України, навчання та виховання особового складу, а також вивчення воєнної історії, знаменних подій та видатних постатей, впровадження бойових традицій та ритуалів (церемоніалів), поширення військово-історичних знань з метою підтримки позитивного іміджу ЗС України, престижу військової служби в українському суспільстві та серед міжнародної спільноти.

Воєнно-історичні дослідження (historical research collection, AR 870-5) – наукова діяльність, спрямована на здобуття нових воєнно-історичних знань, виявлення, документування, аналіз та узагальнення нових фактів, подій та явищ, встановлення тенденцій і закономірностей військового будівництва, еволюції засобів, форм і способів збройної боротьби з метою розвитку теорії і практики підготовки, застосування та забезпечення військ (сил), популяризації воєнно-історичних знань та традицій ЗС України.

Воєнно-політична обстановка – стан воєнно-політичних відносин між сторонами з наявних питань на певний момент (період) часу.

Воєнно-стратегічна обстановка – стан відносин військової сили у стратегічному масштабі (в рамках стратегічного регіону, театру воєнних дій, континенту та світу). Воєнно-стратегічна обстановка складається в результаті взаємодії воєнно-стратегічних сил – воєнних блоків (союзів, альянсів), а також держав, які мають збройні сили (військові формування).

Державна безпека – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру.

Державна політика національної безпеки – діяльність уповноважених органів державної влади і управління, що спрямована на гарантування захищеності життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави та забезпечення сталого розвитку суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізацію реальних та потенційних загроз національним інтересам.

Державна таємниця (англ. – classified information, JP 2-01.2) – вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці України і які підлягають охороні державою.

Директива про проведення організаційних (організаційно-штатних) заходів – обов'язковий до керівництва і здійснення акт військового командування, який визначає порядок реалізації рішень Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністра оборони України, Головнокомандувача ЗС України та начальника Генерального штабу ЗС України шляхом проведення організаційних (організаційно-штатних) заходів.

Діапазон військових операцій – фундаментальна структура, яка допомагає співвідносити військові дії та операції за обсягом і призначенням.

Єдиний державний реєстр військовозобов'язаних – автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система, призначена для збирання, зберігання, обробки та використання даних про військовозобов'язаних (призовників), створена для забезпечення військового обліку громадян України.

Єдиний інформаційний простір – технічна спроможність ЗС України та інших складових сил оборони для об'єднання різних компонентів операційного середовища від стратегічного до тактичного рівнів з використанням мережевих спроможностей та інформаційної інфраструктури.

Єдиний перелік (Каталог) спроможностей МО України, ЗС України та інших складових сил оборони (англ. – joint capability area, JP 1) – перелік наявних і перспективних спроможностей МО України, ЗС України та інших складових сил оборони та деталізованих вимог до них, який забезпечує єдиний понятійний апарат під час виконання заходів планування на основі спроможностей та використовується під час оцінювання спроможностей та планування їх розвитку, формування (уточнення) вимог до спроможностей, розробки програм (проєктів) розвитку спроможностей, планів державних закупівель і постачання матеріальних засобів, озброєння та військової техніки, капітального будівництва, планування та проведення заходів оперативної підготовки, планування та здійснення заходів з розвитку військової науки та оборонних технологій, формування бюджетного запиту МО України тощо.

Книги, які можуть вас зацікавити

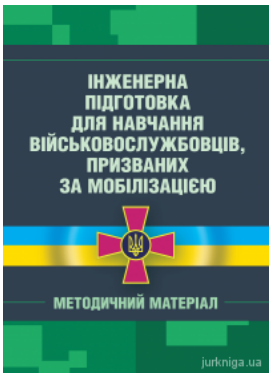

Інженерна підготовка для навчання військовослужбовців, призваних за мобілізацією (загальновійськова підготовка у навчальних центрах, військових...

Практикум з формування стресостійкості військовослужбовців до раптових змін бойової обстановки

Фортифікація та маскування

Робота командира взводу в основних видах бою. Навчальний посібник

Військове документування та діловодство

Ближній бій. Місто, забудова, вулиця. Уроки битви та вправи

Перейти до галузі права
Військове право

ЮРКНИГА
від теорії до практики

Перейти на сайт →